

Redaktionelt forord

Offentlig politik virker ikke! Der kommer mere og mere af den, flere og flere regler. Alle aspekter af vores liv er reguleret. Alligevel efterspørges til stadighed endnu flere regler. Hver gang der opstår en udfordring eller krise, kræver befolkningen og medierne i fællesskab, at vore politikere formulerer og iværksætter ny regulering. Selvom skiftende regeringer gennem tre årtier har lovet at sanere regelbunkerne, at forenkle danskernes hverdag og sagt, at de kolde hænder skal erstattes med varme hænder, er der indtil videre ingen, der har formået at gøre op med regelproduktionen. Regelproduktionen har sin egen logik – regler avler regler.

På trods af de mange regler er der en udbredt opfattelse i befolkningen af, at reguleringen ikke virker. Tilliden til, at vore politikere kan styre samfundet, er i frit fald. Og forskningen understøtter faktisk denne styringspesimisme!

Det er den offentlige styring og kvaliteten af denne styring, der er omdrejningspunktet for dette temanummer af *Økonomi & Politik* gæsteredigeret af *Snorre Frid-Nielsen, Mads Dagnis Jensen* og *Jon Kvist*. Det centrale argument er helt enkelt: vore politikudviklere glemmer, at mennesket er uperfekt! Vi ryger, selvom vi ved, at vi dør af det. Vi kører for stærkt på landevejen, selvom vi ved, at det er farligt, og at vi kun ankommer til destinationen ganske få minutter tidligere. Vi køber et medlemskort til *Fitness.dk*, selvom vi ved, at

vi aldrig får det brugt. Vi laver nytårsønsker, som vi ved aldrig bliver indfriet. Vi glemmer at kontrollere vores forsikrings- og pensionsordninger, selvom vi ved, at de er altafgørende for vores fremtidige velfærd. Vi skifter ikke bank eller realkreditinstitution, selvom konkurrenten har et bedre tilbud. Og så videre, og så videre.

Vi kan godt producere endnu flere regler, der mikroregulerer befolkningens adfærd i mindste detalje, men det vil ikke hjælpe, hævdes det i dette temanummer. Der er tværtimod behov for, at vi med hjælp fra indsigter hentet fra adfærdsøkonomien for det første accepterer, at det målrationelle individ kun eksisterer i meget begrænset udstrækning. For det andet bør vi sætte os for at forstå de helt centrale mentale og socialpsykologiske mekanismer, der styrer menneskers adfærd, når de skal træffe bevidste og ubevidste beslutninger. Det er pointer, der har opnået stadig større anerkendelse blandt både økonomer og politologer, kulminerende med overrækkelsen i efteråret 2017 af den svenske Riksbanks nobelpris i økonomi til én af adfærdsøkonomernes fædre, Richard H. Thaler.

Med andre ord, ifølge bidragerne til dette temanummer vil offentlig regulering først komme til at fungere efter hensigten, når vi for alvor forstår de mennesker, der skal reguleres. Ligesom det er arkitektens fornemste opgave at designe boliger, arbejdspladser, byer og parker, der fremmer menneskets

trivsel, er det regelproducenternes opgave at designe regler, der fremmer det bedste i mennesket til gode for os selv og for samfundet i al almindelighed.

De lyder umiddelbart rigtigt og sympatisk. Men bidragerne i dette temanummer understreger også, at der er både praktiske og normative udfordringer forbundet med at designe regler. For det første er mennesker uperfekte på forskellige måder. Det alene gør det vanskeligt at producere regler, der gælder for alle. For det andet er det åbenlyst et problem, at regelproducenter skal til at træffe beslutninger om, hvad der er i vores eget bedste. Der tales om en paternalistisk stat, der beslutter sig for, hvad det gode liv er. Hvad nu, hvis det ikke gør mig noget, at jeg dør tidligt på grund af overvægt, rygning og manglende motion, hvis jeg har haft et godt liv i den korte tid, jeg levede? Er det ikke en essentiel del af et frit menneskes frie liv at have lov til

at træffe beslutninger, der ikke logisk er gode for mig?

Uden for temanummerets rammer bidrager Trine Høj Fjendbo, Ann Christina Pedersen og Maja Vej Toft med en spørgeskemabaseret analyse af offentlig ledelse. Det viser sig, at den offentlige leders køn har betydning for medarbejdernes opfattelse af lederens ledelsesstil. Medarbejdere opfatter eksempelvis kvindelige ledere som mere visionære end mandlige ledere. Dermed ikke sagt, at kvindelige ledere reelt er mere visionære end mandlige ledere, men når opfattelsen af ledelsen har denne signifikante kønsdimension, så kan det betyde, at mandlige og kvindelige ledere i praksis har forskellige kommunikationsudfordringer i forhold til deres medarbejdere.

Martin Marcussen
Ansvarshavende redaktør for
Økonomi & Politik